

Aan:
Gemeenteraad Westerveld
Postbus 50
7970 AB Havelte/
Info@gemeentewesterveld.nl

Vledderveen 12 juli 2026

Betreft: zienswijze wijziging omgevingsplan sierteeltregeling gemeente Westerveld.

Geachte leden van de gemeenteraad,

Het college is van plan om de regels betreffende de sierteelt, waarvoor veel "gewasbeschermingsmiddelen" worden gebruikt, te wijzigen. Hoewel de insteek op zich positief is, gaat dit voorstel m.i. niet ver genoeg. Vandaar deze reactie.

Hierbij dien ik mijn zienswijze in op de *Ontwerpregeling wijziging omgevingsplan sierteeltregeling gemeente Westerveld*. Ik maak bezwaar tegen de voorgestelde wijzigingen, omdat deze naar mijn oordeel niet bijdragen aan het doel dat de gemeenteraad op 17 februari 2026 heeft vastgesteld:

"Het doel is om duidelijke regels te maken om de impact van gewasbeschermingsmiddelen in de sierteelt op de volksgezondheid te beperken en duidelijkheid te bieden aan telers."

Naar mijn mening schiet de voorgestelde regeling tekort in het beschermen van de volksgezondheid en het milieu. Hieronder licht ik mijn bezwaren toe.

1. Uitzondering op de verbodsbepaling (artikel 20.3, lid 2)

De regeling bepaalt dat het verbod uit artikel 20.2 niet van toepassing is indien de volgende gebruikshoeveelheden bestrijdingsmiddelen niet worden overschreden:

- in 2027: maximaal 30 kilogram gewasbeschermingsmiddelen per hectare per jaar;
- vanaf 2028: maximaal 20 kilogram gewasbeschermingsmiddelen per hectare per jaar.

Een norm uitgedrukt in kilogrammen per hectare is onvoldoende geschikt als maat voor gezondheidsrisico's. De schadelijkheid van bestrijdingsmiddelen wordt immers bepaald door toxiciteit, persistentie, vluchtigheid en cumulatieve effecten, en niet uitsluitend door de gebruikte hoeveelheid. De kilo norm biedt daardoor geen adequaat beeld van de gezondheidseffecten van de bestrijdingsmiddelen. Het voorgestelde systeem is te grofmazig om het beoogde doel van de regeling te bereiken.

De argumentatie dat het CBS jaarlijks de afname of toename in kilogrammen registreert, is niet relevant voor het doel van uw beleidsregels. CBS-cijfers geven slechts een algemene indicatie van het gebruik. Voor de beoordeling van gezondheidsrisico's zijn juist gegevens over de aard van de gebruikte stoffen, de combinaties daarvan en hun vluchtigheid van doorslaggevend belang. Bekend is immers dat veel chemische middelen zich verspreiden buiten het perceel waarop zij worden toegepast.

De door de provincie Drenthe beschikbaar gestelde spuitgegevens van de NoordLheeder Es hebben duidelijk gemaakt wat er in de praktijk gebeurt. Uit de spuitgegevens over kalenderjaar 2021 blijkt dat op vrijwel alle geregistreerde spuitdata (25x keer) sprake was van het gebruik

van middelen in combinatievormen, oftewel cocktails (20 keer). De risico's van dergelijke pesticiden cocktails voor mens en natuur zijn nog altijd onvoldoende onderzocht.

Daarnaast waren, naast minerale oliën, twee middelen structureel aanwezig: **Mancozeb** en **Esfenvaleraat**. Mancozeb is per 1 juni 2021 in Europa verboden vanwege aantoonbare risico's op onder meer Parkinson en aanverwante aandoeningen. Telers mochten hun voorraden nog gebruiken tot 4 januari 2022, waarvan maximaal gebruik is gemaakt.

Voor Esfenvaleraat golden vanaf 6 oktober 2022 beperkingen vanwege ongewenste milieueffecten. Daarbij gaat het onder meer om zogenoemd 'gestapeld gebruik': het achtereenvolgens toepassen van verschillende middelen met dezelfde werkzame stof. Op de NoordLheeder Es werden twee middelen met deze werkzame stof afwisselend gebruikt. Deze stof is zeer giftig voor in het (grond)water levende organismen en heeft langdurige gevolgen voor het ecosysteem.

Daarnaast worden in de sierteelt regelmatig schimmelwerende middelen toegepast. Deze vormen eveneens een gezondheidsrisico. Schimmels die resistent worden tegen deze middelen in de landbouw kunnen tevens ongevoelig worden voor vergelijkbare geneesmiddelen bij mensen (kruisresistentie). ¹

In 2021 werden op de NoordLheeder Es onder andere de schimmelbestrijders tebuconazool, trifloxystrobin, metamitron en prothioconazool toegepast.

Alle sierteeltbedrijven die in de gemeente Westerveld percelen bezitten of via pacht gebruiken, nemen deel aan het initiatief *Drentse Lelie*. In het projectplan van dit initiatief is het meten van gezondheidseffecten als doel opgenomen. Op pagina 12 staat onder meer:

"Stap 3: Meten van gezondheidseffecten. De derde fase richt zich op het meten van de gezondheidseffecten van de teelt en het effect van de genomen maatregelen." ²

Naar aanleiding hiervan heb ik contact opgenomen met CLM Onderzoek en Advies over de stand van zaken van het genoemde meetsysteem. CLM heeft mij meegedeeld dat zij hiervoor een offerte heeft uitgebracht aan de projectorganisatie HLB, maar dat HLB heeft besloten deze offerte niet te accepteren.

Volgens CLM wordt in het projectplan vermoedelijk verwezen naar de Milieumeetlat. Dit instrument is echter ontwikkeld om milieubelasting van gewasbeschermingsmiddelen op oppervlaktewater, grondwater, bodem en bestuivers inzichtelijk te maken. Het biedt geen informatie over gezondheidseffecten voor telers of omwonenden.

Daarnaast heb ik kennisgenomen van de tussenrapportage van het project *Drentse Lelie*. Deze rapportage is summier, bevat geen nulmeting en geeft onvoldoende inzicht in de ontwikkelingen en de behaalde resultaten. ³Zonder een onafhankelijke nulmeting van gezondheids- en

¹ <https://www.rivm.nl/nieuws/landbouwmiddelen-tegen-schimmel-kunnen-behandeling-bij-mensen-moeilijker-maken>

² <https://www.drentsparlement.nl/Vergaderingen/Statencommissie/2025/19-november/09:30/INGEKOMEN-STUKKEN-BLOK-RUIMTE/Cie191125-A16-Subsidieverlening-project-Drentse-Lelie-COMPL.pdf>

³ <https://www.drentsparlement.nl/Vergaderingen/Statencommissie/2026/10-juni/09:30/INGEKOMEN-STUKKEN-BLOK-RUIMTE/Cie100626-A3-Tussenrapportage-De-Drentse-Lelie-COMPL.pdf>

milieueffecten is het niet mogelijk om vast te stellen of de voorgestelde maatregelen daadwerkelijk leiden tot verbetering.

2. De meldingsplicht

De gemeente heeft gekozen voor een zeer beperkte invulling van de meldingsplicht. Op 3 februari 2026 is er gewezen op een aanbeveling van de landsadvocaat Pels Rijcken. Op pagina 20 van hun advies staat dat in een meldplicht kan worden opgenomen welke gegevens moeten worden verstrekt, waaronder:

- de soort bestrijdingsmiddelen;
- de hoeveelheid;
- de frequentie van gebruik;
- de beoogde gebruikslocatie.

Ik ben van mening dat deze gegevens essentieel zijn om de volksgezondheid adequaat te beschermen.

Juist vanwege deze onzekerheden rust op de gemeente de verplichting om het voorzorgsbeginsel toe te passen. Daarom dient de regeling een verplichting te bevatten om gegevens over gebruikte middelen en werkzame stoffen te verstrekken. Alleen dan kan de gemeente tijdig ingrijpen wanneer aanwijzingen ontstaan voor negatieve effecten op mens of milieu.

De verstrekte gegevens over gebruikte middelen, werkzame stoffen en toepassingslocaties dienen openbaar en toegankelijk te zijn voor omwonenden, met inachtneming van privacywetgeving.

Dit sluit aan bij het belang van participatie en transparantie.

3. Toekomstig gebruik van landbouwgrond door andere telers

Het is van belang dat toekomstige telers binnen de gemeente Westerveld niet kunnen zorgen voor een hoger gebruik van “gewasbeschermingsmiddelen” dan waar de bestaande telers mee te maken gaan krijgen. Dit is m.i. niet voldoende geregeld in de voorgestelde gewijzigde regels

4. Veilig gebruik van voedsel uit eigen (moes)tuin

M.i. zou de insteek ook moeten zijn dat iedere inwoner van de gemeente Westerveld niet alleen veilig in zijn of haar eigen woonomgeving moet kunnen verblijven, maar ook dat hij of zij op eigen terrein geteeld voedsel en bloemen moet kunnen verbouwen zonder bestrijdingsmiddelen die op aangrenzende percelen worden gespoten. Het voorzorgprincipe zou hiervoor moeten gelden. Door het huidige gebruik van cocktails van “gewasbeschermingsmiddelen” in de sierteelt, is een extra grote buffer/spuitvrije zone zeker te adviseren.

Verzoek

Naar mijn mening zou een uitzondering op het verbod uitsluitend moeten gelden voor gecertificeerde biologische sierteelt. De bescherming van de gezondheid van inwoners dient voorop te staan en niet het gemak van telers.

Op grond van de Omgevingswet heeft de gemeente de taak een veilige en gezonde fysieke leefomgeving te bevorderen en te beschermen. Naar mijn oordeel voldoet de voorgestelde regeling onvoldoende aan deze wettelijke opdracht.

De genoemde afstand van 50 meter tot kwetsbare functies, is onduidelijk. De afstand van 50 meter zou moeten gelden tot de erfgrans van percelen die voor wonen en/of tuinieren worden gebruikt.

Ik verzoek u de voorgestelde wijziging van de *Ontwerpregeling wijziging omgevingsplan sierteeltregeling gemeente Westerveld* niet of niet ongewijzigd vast te stellen en te vervangen door aangescherpte regelgeving die daadwerkelijk bijdraagt aan de bescherming van de volksgezondheid. Daarbij zijn monitoring, uitgebreide meldplicht en aantoonbare gezondheidsbescherming belangrijke onderdelen.

Met vriendelijke groet,